

πο χρώμα. 'Ιδού, με συντομία, ή υπόθεσις τής κωμωδίας :

Ο οικογενειάρχης Θεοδοσής Κατασίδης, ό έπονμαζόμενος Χάσης, είνε λαπινοτής. Υπερβολικός και καυχολογής, αλλά δειλός και κορυφοκέφαλος, μεγαλοποιεί τά μικρά και θεωρεί τιποτένια τά μεγάλα. Νομίζει ότι τόν τρέχει όλη ή κοινωνία, ενώ είνε ένας γελοίος τύπος πού τόν κοροιδεύουν όλοι. Ένώ κάνει τόν παλληκαρά, διαρκώς δέγνεται, και όμως διαρκώς φαντάζεται θριάμβους, τούς όποιους διηγείται ότι έκανε όταν ήταν νέος! Έχει τήν ιδέα ότι τά έστειλε όλα και γίνεται καταγέλαστος με τήν ομάδα του, αρχικός τή στιγμή πού νομίζει ότι προκαλεί τό θαυμασμό. Ο Χάσης είνε αίσθητός στην ήθική του σπιτιού του και παραλαμένος στην έξωτερική του ζωή... Η γυναίκα του Κατερίνα είνε τό δεύτερο πρόσωπο τής κωμωδίας, πού βρίσκεται χυδαίως από τό γυνό της και δέγνεται από τόν άντρα της. Γυναίκα τού λαού, άμφορική, σκλάβο του σπιτιού, δουλέια από τό πρωί ως τό βράδυ για να έξυπηρετήσει τις οικογενειακές ανάγκες, δέν έχει δική της θέληση, ούτε γνώμη, και είνε τό διπλοδο υποζύγιο πού έκληροδόθησαν μαζί με τόσα άλλα κατά στή Ζαχαρινθή οικογένεια τό καταραμένο χρώμα τών ξενικών κατοχών και πού πάντοτε τήν Ένετοκρατία. Ο γυνός του Γερόλιμος, ή μόμολλα, άλλος τύπος αϊτός, εργάζεται στο μαγαζι του πατέρα του, είνε νοθοός, δειλός, άφοριστικός τό σωμα και τήν ψυχή. Τόν περιφρονούν και τόν περιπαίζουν οι γνώμοιοι του πατέρα του, οι καλύτεροι τού μαγαζιού, άκόμη και ο ίδιος ο πατέρας του... Έπειτα έρχεται ή Άγγελώ, ή ποτηρή Ζαχαρινθοπούλα, έρωμένη του Γερόλιμου, τήν όποιαν όμως φλετράει και ά... πατέρας του!

Μετρικοί γείτονες, φίλοι, μερικοί χαμιάληδες και μερικοί χωροφύλακες συμπληρώνουν τά πρόσωπα τής κωμωδίας. Και ή σκηνές διαδέχονται ή μια τήν άλλη, ατελείς, άσύνδετες, αλλά κάθε μια χωριστά, πλήρως και αυτότελης. Ο «Χάσης» έχει δραστή, ζωή, πνύμα, έχει κίνηση.

Παραθέτομε τώρα και μερικούς στίχους από αυτόν. 'Ιδού π. χ. από τήν τρίτη πράξη, όταν ό Θεοδοσής Κατασίδης, άματωμένος, μονολογεί, αυτοθαυμαζόμενος :

Μανάδες δέν έκλάψανε, πατέρες τούς υιούς τους
Τούς άντρες ή γυναίκες τους, τ' αδέλφια τ' αδελφούς τους
Ο μάμπρας τ' άνηψίδι του, κι' ο φίλος τός
Κουνιάδος τόν κουνιάδο του, γαμπρός τόν πεθερό
Ο σέμπρος ο συμπέθερος, ο φίλος χωρίς μέτρο
Ο γνώμιος κι' ο γείτονας πικρότερα απ' τόν Πέτρο
Σάν απ' τόν "Αδη δαίμονα δέν μ' είχε ούλλος ο κόσμος;

Γέροι, παιδιά, κάθε λαός, δέν ήμουν φόβος, τρώμος ;
Πού είνε εκείνος ο καιρός πού 'ξομνι' άματά μου ;
Κ' ή πιάσο έκουνητόννα άπ' τά πατήματα μου ;
Πού είν' εκείνος ο καιρός απ' ούλα τά παριότα (1)
Ούλα τρομάζανε για μέ, και κείνοι πού δέν μ' είδα ;

Από τούς στίχους αυτούς φαίνεται ότι οι φρενοπαλλομαχάδες, δέν έπαψαν να ξεμυτρώνουν σε κάθε έποχή και να δίνουν υμνο στους σατιρικούς ποιητές.

Κατά τήν Έθνομυθολογία του Νικολίου ο Διμ. Γαζέλης παρακολούθησε τις έργασίες τού Σόλιατος και εξημέρισε ως «αναφορογράφος» τών άνοιχτών. Αυτός έγραψε και τήν τολμηρή έκείνη άναφορά τής Μαντώς Μαυρογιάνη, πού έβόλε τήν Θ. Κωνσταντίνη και τήν όποιαν ο πρόεδρος δέν άφινε να διαβάσθ.

(1) Τά κόμματα.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

Η ΘΕΙΑ ΔΙΚΗ

Ένα από τά μεγαλύτερα δυστύχηματα τά όποια προήλθαν ως τό σημερα από τόν κεραινό, είνε και εκείνο πού συνέβη από μοναστήρι τής Καλαμιώτισσας, μια ώρα μακριά από τή νήσο Άνάφη, στις 7 Σεπτεμβρίου τού 1887, ήμεραν κατά τήν όποιαν ή μονή είχε τή εορτή της. Κατά τά μεσόνυχτα έπεσε ένας κεραινός, ο όποιος προέβησε μεγάλα σήγματα στο ναό, κατέκασε τις εικόνες και επί πλέον έφόνεσε τόν ήγουμενο τού μοναστηριού, τόν, επίτροπο, τόν εισπρακτήρα, δύο άντρες και δύο γυναίκες, έπλήρωσε δε και άλλους τριάντα, έπικινδύνος τούς περισσοτέρους. Ο άπλοικός κόσμος τών περιχωρων ήλθε θιαθετό τρωφερό αυτό δυστύχημα, τό απέδωσε στη Θεία Δίκη, επειδή ο ήγούμενος μαζί με μερικούς φίλους του όλη τή νύχτα τόξε ριζεί στο γλέντι, στους χορούς και στα τραγούδια.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΧΟΥ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ

Ο πάντοτε άγρυπνος Ναύαρχος. «Σπάστε τήν πέτρα!...» Μιά άπάντησις του σ' ένα άντιτερπιδλικό. «Δέν επιτρέπεται να νομίζετε! Πότε ζήτωκραυγάζουν οι γενναίοι. Ο Κουντουριώτης και τά ζυριόμακα μεροτάκια. Τά ζυριόμακα πανταλόνια. Η καρφαλλές του Ναύαρχου. Η άγάπη του για τούς ναύτες. Οι μονάδες τών ζυριόματικών, κλπ.

Στόν καιρό του πολέμου τού 1912, όταν έρχόκοτε να δοθή κανένα σήμα στον ναύαρχο Κουντουριώτη τήν ώρα πού έκοιμόταν, οι οπισκοτά ήσαν απασχολημένοι να τόν ξυπνήσουν από τόν ύπνο του.

Τούς τό είχε ειπή πολλές φορές ο ίδιος ο ναύαρχος ρητάς : — Έγώ ποτέ δέν κοιμόμια! Ο,τι ώρα και άν έρχεστε, πάντα ν' άνοιγεται τήν πόρτα, και άν δέν άνοιξη, να... τήν σπάτε!...

Ο ναύαρχος ήταν καθηροματικός, τετράφυρος και άδειάπειτος σ' όλα του.

Ένα πρωί ο ασύρματος τού Αθήρων έλάμβαν από τό άντιπολλικό πού περιολούθε στα Λαοδανέλλια τό έξής περίστον τηλεγράφημα :

« Έξερχεται καταδρομικός, νομίζομε ότι είνε τό «Μετζίτες».

Έπειτα όμως από λίγα λεπτά, ο κινεμάτης τού περιολούθοντος άντιπολλικού έλάμβαν τήν κάτωθι τηλεγραφή άπάντησι τού ναύαρχου, άπάντησι κεραινοβόλο :

« Δέν επιτρέπεται να νομίζετε».

Όταν απογράφτηκε ή προκαταρκτική ειρήνη με τήν Τουρκία και τό έπαύθη τό πλέρωματά τόν εις τόν όθμο τού Μούδρου άγερροβόλομνον πολεικίων μας, άρχισαν από τήν γαρά τους και τόν ένθουσιασμό τους να ζήτωκραυγάζουν.

Τότε ο ναύαρχος έστειλε στα πλοία πού γιόρταζαν τήν ειρήνη, τό κάτωθι έπικρατωκότατο σήμα :

« Πασοάτε τις ζήτωκραυγές. Δέν είνε ίδιον γενναίων άξιωματικών να φωνάζουν ζήτω επί τή ειρήνη».

Ο ναύαρχος δέν μορφοσε να γονηρή εκείνοιας τούς άξιωματικούς και τούς ναύτας πού ζυριόζαν τό μοστάκι τους.

Όταν τούς έβλεπε, τούς ήλλοιεν, με τα έξής άπεί λόγια :

Βρή γυναίκες, είδατε σις ή άνδρες, και ζυριόζετε τού μοστάκι σας ; Η γυναίκες μοναχα δέν ζυριόζε μονάτα!...

Έπίσης δέν μορφοσε να γονηρή ο ναύαρχος Κουντουριώτης και τούς ναύτες πού φορούσαν παντελόνια «Τζορέ!»...

Η άγάτη τού ναύαρχου για τις ναύτες ήζε μια παλιμ πατριωτική μορφή. Θύμιζε τις παλιές ιστορίες τών βασιλέων και τών ηγετών των. Όλοι οι ναύτες τόν ήσποσαν πατέρα και αυτός τούς έλεγε σταδιά μου.

Μιζόσε σ' όλους φιλακότατα και φοιόσε τόν καθένα για τό κάθε τι.

Στους άξιωματικούς, άπεναντίας, ήταν αίσθητός, όχι σπάνια δε μεταχειριζόταν γ' αυτούς δομητάτη γλώσσα.

Νά δύο παραδειγματα ζωντανά από τήν ζωή τού ναύαρχου.

Ένας άγγελιογράφος τού ασπυρατό τού ήγε καποτε κάποιου τη τηλεγράφημα. Τό τηλεγράφημα εκείνο ήταν ήρακόστο. Ο άγγελιογράφος έγινώστησε για να φηγή, αλλά ο ναύαρχος τόν σταμάτησε και τού ειπέ :

— Πάρε, παιδι μου, για τόν κόπο σου, αυτές τις καρφαλλές.

Και τό άλλο :

Ο γεμιάνας και ή γυναίκα έμάνιαζαν στού Μούδρου τό λιμάνι. Οι άξιωματικοί κρινόταν και αυτοί, όποι και οι ναύτες. Μολαταύτα φορούσαν γονηρές μανδύες, τούς όποιους ή άγάτη τών όμογενών ήζε στείλει δώρο για τούς άνδρας τού στόλου.

Μιά από τις ήμέρες εκείνης τής μεγάλης κεραινώσε ένα από τά τορπιλλοβόλα έτινε με πρέρση κοπή από τόν «Αθήρων». Οι άξιωματικοί φορούσαν τούς γονηρούς μανδύες του, ενώ οι ναύτες ήσαν με τά λεπτά ένδύματα τού Κράτους. Ο ναύαρχος τό άντελήφθη αυτό, καθώς σεργιάνιζε στη πρηνή και έπειτα από ένα λεπτό οί κινεμάτι τού τορπιλλοβόλου έλάμβαναν τό έξής σήμα :

« Απαγορεύεται στους άξιωματικούς να φορούν τούς μανδύες, οι όποια προορίζονται για τό πλέρωματα».

Κ' έτοι οι μανδύες ήγαν απ' τούς άξιωματικούς, στούς ναύτες.

